

**Keywords:** supply agreement, state order, substantial conditions of the agreement, commodity, products.

Логвінова М.В.

## СУДОВА ПРАКТИКА РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВСТАНОВЛЕННЯМ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ МАЙНА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ, НАБУТОГО ЗА ЧАС ШЛЮБУ

УДК 347.626.4

**Постановка проблеми.** Із появою в національному законодавстві такого суб'єкта господарювання як фізична особа-підприємець, виникає чимало практичних питань щодо правового режиму його майна. Особливо ця проблема загострюється під час вирішення судами справ про визнання майна, придбаного фізичною особою-підприємцем за час перебування у шлюбі, спільною сумісною власністю подружжя. Неоднакове застосування судами норм ст. 61 Сімейного кодексу України (далі – СК України) [1] спровокували суперечливі за змістом, проте чинні на сьогодні рішення Конституційного Суду України від 19.09.2012 року №17-рп/2012 у справі за конституційним зверненням приватного підприємства «КІО» щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 61 Сімейного кодексу України (далі – рішення КСУ) [2] та Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 року №11 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» (далі – Постанова Пленуму ВСУ №11) [3].

**Ступінь наукової розробки.** Дослідженню правового режиму майна подружжя, один з яких є суб'єктом господарювання, присвячена не одна наукова розвідка. Такі вітчизняні науковці як Т.О.Ариванюк, О.В.Дзера, І.В.Жилінкова, І.М.Кучеренко, Я.В.Новохатська, Я.М.Романюк, З.В.Ромовська, І.В.Спасібо-Фатеева, Н.Ю.Христенко доктринально «підсилили» положення сімейного

законодавства щодо розуміння природи майнових правовідносин подружжя. Водночас неоднакове застосування судами норм СК України в черговий раз засвідчує потребу в розробці чіткого підходу до визначення правового режиму майна фізичної особи-підприємця, набутого за час шлюбу.

**Метою** статті є визначення з врахуванням наявної судової практики правового режиму майна подружжя, придбаного за час шлюбу, в результаті здійснення одним із подружжя підприємницької діяльності.

**Виклад основного матеріалу.** Згідно з ч. 3 ст. 368 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [4] майно, набуте подружжям за час шлюбу, є їхньою спільною сумісною власністю, якщо інше не встановлено договором або законом. Майно, набуте в результаті спільної праці та за спільні грошові кошти членів сім'ї, є їхньою спільною сумісною власністю, якщо інше не встановлено договором, укладеним у письмовій формі.

Відповідно до ст.61 СК України об'єктом права спільної сумісної власності подружжя може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту. Об'єктом права спільної сумісної власності є заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя.

Отже, керуючись законом, можна стверджувати, що незалежно від того, є фізична особа підприємцем, чи ні, майно, придбане нею в процесі здійснення підприємницької діяльності, є спільною сумісною власністю подружжя.

Аналогічну позицію займає й Конституційний Суд України. Так, згідно з рішенням КСУ від 19.09.2012 року №17-рп-2012 основою майнових відносин подружжя є положення про те, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу); вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя (ст. 60 СК України).

Відповідно положення частини першої статті 61 СК України треба розуміти так, що статутний капітал та майно приватного підприємства є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

При цьому на сьогодні всупереч позиції Конституційного Суду України діє пункт 29 Постанови Пленуму ВСУ №11, згідно якого відповідно до положень статей 57, 61 СК України, ст. 52 ЦК України майно приватного підприємства чи фізичної особи – підприємця не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя. Водночас відповідно до п. 17 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ №5 від 07.02. 2014 року «Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав» [5] розглядаючи позови, пов'язані з правом спільної власності, суди повинні виходити з того, що відповідно до статті 368 ЦК України спільна власність двох або більше осіб без визначення часток кожного з них у праві власності є спільною сумісною власністю. Так, спільною сумісною власністю, зокрема, є: майно, набуте подружжям за час шлюбу, якщо інше не встановлено договором або законом (статті 60–74 СК України); майно, набуте в результаті спільної праці та за спільні грошові кошти членів сім'ї, якщо інше не встановлено договором, укладеним у письмовій формі.

В цьому контексті варто наголосити, що користуючись загальними правилами юридичної сили нормативно-правових актів, рішення і висновки Конституційного Суду України рівною мірою є **обов'язковими до виконання** (ст. 69 Закону України від 16.10.1996 року «Про Конституційний Суд України» [6]). Натомість положення ст.36 Закону України від 07.07.2010 року «Про судоустрій та статус суддів» [7] сформульовані досить конкретно – постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (в певній мірі правонаступник Пленуму Верховного суду України щодо повноваження давати судам роз'яснення з питань законодавства на основі узагальнення судової практики та аналізу судової статистики) носять **рекомендаційний характер**.

Не зважаючи на чіткість підходу законодавця в питанні регулювання правового режиму майна подружжя, суди допускають не однакове застосування до конкретних життєвих ситуацій положень ст. 61 СК України.

Так, колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВСС України) в ухвалі від 23.11.2011 року дійшла висновку, що:

*«Відмовляючи у позові про визнання за позивачем права власності на S частину 20/100 частин комплексу торгівельних павільйонів сьомої черги павільйону №2, загальною площею 19,2 кв.м., вартістю 68110 грн., суд першої інстанції виходив з того, що відповідно до ст. ст. 57, 61 СК України, п. 29 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ майна подружжя» № 11 від 21.12. 2007 року, майно приватного підприємства чи фізичної особи-підприємця не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя, інший із подружжя має право тільки на частку одержаних доходів від цієї діяльності.*

*Скасовуючи рішення суду першої інстанції в частині відмови в задоволенні вимоги про поділ 20/100 частин комплексу торгівельних павільйонів та задовольняючи позов у вказаній частині, при цьому стягнувши вартість S частини торгових вітрин, суд апеляційної інстанції виходив з того, що сторони набули права спільної сумісної власності на спірне нежитлове приміщення, а той факт, що придбавалося воно для зайняття ОСОБА\_5 підприємницькою діяльністю та фактично з такою метою використовується правового значення не має» [8].*

Колегія суддів судової палати у цивільних справах ВСС України в ухвалі від 11.12.2013 року погодилася з висновками апеляційного суду в тому, що:

*«висновку суду першої інстанції, що ОСОБА\_2, як фізична особа - підприємець за договором купівлі-продажу придбала об'єкт нерухомості, як фізична особа – підприємець, сплатила за*

*нього особисті кошти та використовувала придбане майно при здійсненні підприємницької діяльності, суперечать фактичним обставинам справи та вимогам законодавства.*

*Відповідно до договору купівлі-продажу від 21.12.2004 р., продавець ОСОБА\_5 продала, а покупець ОСОБА\_2 купила 15/100 часток приміщень та споруд дитячого оздоровчого табору, що знаходяться у АДРЕСА 1, продаж здійснено за 151048 грн., які покупець сплатив продавцю повністю. Вбачається, що при укладанні договору купівлі-продажу ОСОБА\_2 діяла як фізична особа, договір не містить будь-яких посилань на фізичну особу-підприємця або реквізити підприємця.*

*При укладанні вказаного договору ОСОБА\_1, будучи чоловіком покупця ОСОБА\_2, давав згоду своїй дружині на купівлю вказаного об'єкта нерухомості за гроші, що були предметом спільної сумісної власності.*

*За таких підстав висновок суду першої інстанції про те, що спірний об'єкт нерухомості був придбаний ОСОБА\_2 як фізичною особою-підприємцем не є спільною сумісною власністю подружжя є помилковим» [9].*

Колегія суддів судової палати у цивільних справах ВСС України в ухвалі від 19.06.2014 року констатує, що:

*«в силу ч.2 ст. 61 СК України доходи ОСОБА\_1, одержані ним від здійснення підприємницької діяльності в період шлюбу з позивачем, є спільними коштами подружжя, а не його особистими коштами...*

*Зважаючи на наведені вимоги закону, а також враховуючи наявну нотаріально посвідчену заяву позивача про надання згоди на придбання земельної ділянки під автомийку, надану у відповідності до ч.ч.1-3 ст. 65 СК України, суд першої інстанції дійшов обґрунтованого висновку про те, що земельна ділянка несільськогосподарського призначення площею 0,12 га для обслуговування пункту автомийки легкових автомобілів, придбана 14.12.2004 року ОСОБА\_1 як приватним підприємцем за кошти, сформовані за рахунок спільної сумісної власності подружжя» [10].*

Водночас колегія суддів судової палати у цивільних справах ВСС України в ухвалі від 16.07.2014 р. чітко визначає, що:

*«суд першої інстанції та апеляційний суд обґрунтовано дійшли до висновку, що оскільки спірне нежитлове приміщення та земельна ділянка під ним придбана ОСОБА\_2 для здійснення підприємницької діяльності та за кошти, отримані від підприємницької діяльності, на спірні об'єкти нерухомості: нежитлову будівлю та земельну ділянку не розповсюджується режим спільного сумісного майна подружжя» [11].* Такий висновок суду був зроблений незважаючи на наявні нотаріально посвідчені згоди одного з подружжя, надані нотаріусу при укладенні договорів купівлі-продажу, як нежитлового приміщення, так і земельної ділянки, на придбання цього майна за рахунок спільних коштів подружжя.

Зі змісту вищевказаних судових рішень вбачається неоднакове застосування як судами першої інстанції, так і судом касаційної інстанції, одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, яке полягає в тому, що в одних випадках суди погодилися з тим, що на об'єкти нерухомості не поширюється режим спільного сумісного майна подружжя, оскільки є майном фізичної особи-підприємця, а в інших випадках суди виходили із того, що майно фізичної особи-підприємця є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

В контексті окресленого, варто акцентувати увагу на статусі фізичної особи-підприємця. Так, керуючись ст. 42 Конституції України, ст. 50 ЦК України, ст. 128 Господарського кодексу України (далі – ГК України) [12] можна стверджувати, що кожний громадянин, який бажає реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність, після проходження відповідних реєстраційних та інших передбачених законодавством процедур не втрачає і не змінює свого статусу фізичної особи, якого він набув з моменту народження, а лише набуває до нього нової ознаки – «підприємець».

Відповідно до роз'яснення Міністерства юстиції України від 14.01.2011 року статус фізичної особи-підприємця – це юридичний статус, який засвідчує право особи на здійснення підприємницької діяльності, а саме: самостійною, ініціативною,

систематичною, на власний ризик господарською діяльністю, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [13].

Таким чином, прибуток, одержаний одним із подружжя, який реалізує свою здатність до праці шляхом самостійної, на власний ризик підприємницької діяльності, в контексті норми ч. 2 ст. 61 СК України є нічим іншим як об'єктом права спільної сумісної власності.

Аналогічну позицію займають Т.О.Ариванюк, І.М.Кучеренко, які під майном, належним подружжям за час шлюбу розуміють грошові кошти, одержані від участі у суспільному виробництві, підприємницької та іншої суспільно-корисної діяльності, майно, придбане за рахунок їх спільних коштів тощо [14, с.4; 15, с.57].

Будучи суб'єктом господарювання, фізична особа - підприємець має право укладати договори, пов'язані із здійсненням підприємницької діяльності. В результаті виконання договірних зобов'язань фізична особа-підприємець може придбавати певне майно та відповідно набувати на нього право власності.

В таких випадках, керуючись ч. 2 ст. 61 СК України, слід пам'ятати, що майно, яке придбавається одним із подружжя як фізичною особою-підприємцем за час шлюбу, придбавається за кошти, сформовані за рахунок спільної сумісної власності подружжя.

Крім того, статтею 369 ЦК України врегульовані особливості здійснення права спільної сумісної власності, в тому числі й подружжя. Зокрема, співвласники майна, що є у спільній сумісній власності, володіють і користуються ним спільно, якщо інше не встановлено домовленістю між ними. Розпорядження майном, що є у спільній сумісній власності, здійснюється за згодою всіх співвласників. У разі вчинення одним із співвласників правочину щодо розпорядження спільним майном вважається, що він вчинений за згодою всіх співвласників. Згода співвласників на вчинення правочину щодо розпорядження спільним майном, який підлягає нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, має бути висловлена письмово і нотаріально посвідчена.

Згідно з ч. 2 ст. 65 СК України при укладенні договорів одним із подружжя вважається, що він діє за згодою другого з подружжя. Ч. 3 ст. 65 СК України закріплено, що для укладення одним із подружжя договорів, які потребують нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, а також договорів стосовно цінного майна, згода другого з подружжя має бути подана письмово. Згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, має бути нотаріально засвідчена.

Таким чином, для укладення договорів, пов'язаних, наприклад, із купівлею земельної ділянки, будинку, квартири, гаражу, іншої нерухомості, фізична особа-підприємець, яка перебуває у шлюбі, повинна одержати нотаріально посвідчену згоду другого з подружжя на вчинення відповідних дій.

В цьому контексті варто зауважити, що факт придбання певного майна на ім'я суб'єкта господарювання не є підставою для визнання цього майна об'єктом права особистої приватної власності фізичної особи-підприємця. Спільною сумісною власністю подружжя, що підлягає поділу (статті 60, 69 СК України, ч. 3 ст. 368 ЦК України), відповідно до частин 2, 3 ст. 325 ЦК України можуть бути будь-які види майна, за винятком тих, які згідно із законом не можуть їм належати (виключені з цивільного обороту), незалежно від того, на ім'я кого з подружжя вони були придбані чи внесені грошовими коштами, якщо інше не встановлено шлюбним договором чи законом (п. 23 Постанови Пленуму ВСУ №11).

При цьому слід відмітити, що чинне законодавство не виокремлює такого суб'єкта права власності як фізична особа-підприємець та не містить норм щодо права власності фізичної особи-підприємця. Законодавство лише встановлює, що фізична особа-підприємець відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення (ч.2 ст. 128 ГК України).

Отже, суб'єктом права власності визнається саме фізична особа, яка може бути власником будь-якого майна, крім майна, що не може перебувати у власності фізичної особи. При цьому

правовий статус фізичної особи-підприємця не впливає на правовий режим майна, що перебуває у його власності.

Не змінює статус майна, придбаного за час шлюбу фізичною особою-підприємцем, як спільного сумісного майна подружжя, факт придбання його для здійснення підприємницької діяльності. На практиці в таких ситуаціях суди нерідко визнають майно об'єктом права власності суб'єкта підприємницької діяльності. [16, с. 44] Слід зауважити, що метою здійснення підприємницької діяльності є інтереси сім'ї – одержання доходів від такої діяльності для поповнення сімейного бюджету. Той факт, що фізична особа-підприємець придбаває майно для здійснення нею підприємницької діяльності і фактично з такою метою в подальшому використовує, правового значення не має, оскільки закон не забороняє подружжю використовувати належне їм майно для здійснення одним із них підприємницької діяльності (ст. 320 ЦК України). До того ж, укладені фізичною особою-підприємцем договори можна розглядати як такі, що укладаються в інтересах сім'ї. Відповідно до ч. 3 ст. 61 СК України якщо одним із подружжя укладено договір в інтересах сім'ї, то гроші, інше майно, в тому числі гонорар, виграш, які були одержані за цим договором, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

**Висновки.** Вирішуючи в судовому порядку питання про визнання майна, набутого за час шлюбу фізичною особою-підприємцем, об'єктом спільної сумісної власності подружжя та його подальший поділ, слід враховувати наступне:

1) нормою ч. 2 ст. 61 СК України чітко визначено, що об'єктом права спільної сумісної власності є заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя. Таким чином, доходи, одержані одним із подружжя за час шлюбу від здійснення ним підприємницької діяльності, є спільними коштами подружжя, а не його особистими коштами;

2) сам по собі факт придбання певного майна на ім'я фізичної особи-підприємця не може бути підставою для визнання цього майна об'єктом права особистої приватної власності суб'єкта господарювання;

3) не змінює статус майна, придбаного одним із подружжя в результаті здійснення підприємницької діяльності, як спільного сумісного майна подружжя, факт придбання його для здійснення підприємницької діяльності. Слід зауважити, що метою здійснення підприємницької діяльності є інтереси сім'ї – одержання доходів від такої діяльності для поповнення сімейного бюджету. Той факт, що один із подружжя є фізичною особою–підприємцем і майно придбавалося ним для здійснення нею підприємницької діяльності і фактично з такою метою в подальшому використовувалося, правового значення не має.

З огляду на зазначене, майно придбане за час шлюбу одним із подружжя як фізичною особою–підприємцем, є спільною сумісною власністю подружжя.

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
2. Рішення Конституційного Суду України від 19.09.2012 р. №17-рп/2012 у справі за конституційним зверненням приватного підприємства «ІКІО» щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 61 Сімейного кодексу України// Вісник Конституційного Суду України. - № 6. – 2012. – С. 7-12.
3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12. 2007 року № 11 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» // Вісник Верховного Суду України. – 2008. – № 1.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
5. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ №5 від 07.02.2014 року «Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав» [Електронний ресурс] // Режим доступу: [http://sc.gov.ua/ua/postanovi\\_za\\_2014\\_rik.html](http://sc.gov.ua/ua/postanovi_za_2014_rik.html)
6. Закон України від 16.10.1996 року «Про Конституційний Суд України» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422/96-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України від 07.07.2010 року «Про судоустрій та статус судів» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>

8. Ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23.11.2011 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/20204899>
9. Ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11.12.2013 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/35949849>
10. Ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 19.06.2014 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39407256>
11. Ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16.07.2014 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст. 144.
13. Роз'яснення Міністерства юстиції України від 14.01.2011 року «Статус фізичної особи-підприємця: проблеми застосування законодавства» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-11>
14. Ариванюк Т.О. Правове регулювання відносин власності між подружжям: автореф. дис. на здоб. наук. ст. канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Ариванюк Тетяна Олексіївна. – К., 2002. – 20 с.
15. Кучеренко І.М. Право спільної сумісної власності подружжя на майно, що використовується в підприємницькій діяльності / І.М. Кучеренко // Наукові засади та практика застосування нового Сімейного кодексу України. Матеріали Круглого столу. 25 травня 2006 р., м. Київ. – Х.: Ксилон, 2007. – 212 с.
16. Романюк Я.М. Цивільно-правові наслідки договорів, укладених одним із подружжя/ Я.М. Романюк // Вісник Верховного суду України - №7 (131). – 2011. – С. 42-48.

**Логвінова М.В. Судова практика розгляду цивільних справ, пов'язаних із встановленням правового режиму майна фізичної особи-підприємця, набутого за час шлюбу**

Стаття присвячена дослідженню правового режиму майна подружжя, придбаного за час шлюбу, в результаті здійснення одним із подружжя підприємницької діяльності. Аналіз доктрини приватного права та матеріалів судової практики дозволяє авторові констатувати, що майно придбане за час шлюбу

одним із подружжя як фізичною особою-підприємцем, є спільною сумісною власністю подружжя.

**Ключові слова:** майно, подружжя, судова практика, фізична особа-підприємець, спільна сумісна власність подружжя.

**Логвинова М.В. Судебная практика рассмотрения гражданских дел, связанных с установлением правового режима имущества физического лица-предпринимателя, приобретенного во время брака**

Статья посвящена исследованию правового режима имущества супругов, приобретенного во время брака, в результате осуществления одним из супругов предпринимательской деятельности. Анализ доктрины частного права и материалов судебной практики позволяет автору констатировать, что имущество приобретено во время брака одним из супругов как индивидуальным предпринимателем, является общей совместной собственностью супругов.

**Ключевые слова:** имущество, супруги, судебная практика, физическое лицо-предприниматель, общая совместная собственность супругов.

**Logvinova M.V. Legal practice civil proceedings relating to the establishment of the legal regime of property individual entrepreneur acquired during the marriage**

The article is dedicated to the legal regime of marital property acquired during the marriage, as a result of one of the spouses entrepreneurship. Analysis private law doctrine and case law reveals that the property acquired during the marriage by one spouse as an individual entrepreneur is the common property of the spouses.

**Keywords:** property, spouse, court practice, individual entrepreneur, common property of the spouses.

**Мартинюк Н.Р.**

## **ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ХОЛДИНГІВ І ХОЛДИНГОВИХ КОМПАНІЙ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ**

УДК 334.758.4

Недостатність правового регулювання такого цивільно-правового об'єднання юридичних осіб як холдинг у національному законодавстві, зумовлює потребу звернутися до іноземної практики вирішення цього питання.

Важливість дослідження даної наукової проблематики зумовлена необхідністю вивчення закордонного досвіду розвитку і становлення законодавства про холдинги з метою імплементації окремих положень до національного законодавства.